

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING BYUDJET KODEKSI

Umumiy qism

I bo‘lim.

Umumiy qoidalar

1-bob. Asosiy qoidalar

1-modda. Ushbu Kodeks bilan tartibga solinadigan munosabatlar

Ushbu Kodeks O‘zbekiston Respublikasining byudjet tizimi byudjetlarini (bundan buyon matnda byudjet tizimi byudjetlari deb yuritiladi) shakllantirish, tuzish, ko‘rib chiqish, qabul qilish, tasdiqlash, ijro etish, davlat tomonidan mablag‘ jalb qilish va byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlari ijrosini nazorat qilish sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 2 va 6-moddalari, 16, 17, 26-boblari.

2-modda. Byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlari

Byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlari ushbu Kodeks va boshqa qonun hujjatlaridan iboratdir.

Byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining boshqa qonun hujjatlarida ko‘rsatilgan normalari ushbu Kodeksga muvofiq bo‘lishi kerak.

Agar O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida O‘zbekiston Respublikasining byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo‘lsa, xalqaro shartnoma qoidalar qo‘llaniladi.

Qarang: O‘zbekiston Respublikasining 26.12.2013 yildagi “O‘zbekiston Respublikasining Byudjet kodeksini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining

07.06.2017 yildagi “Mahalliy davlat hokimiyati organlarining byudjet vakolatlarini kengaytirish va mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirishdagi mas’uliyatini oshirish to‘g‘risida”gi PQ-3042-sonli *qarori*, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 10.08.2017 yildagi “O‘zbekiston Respublikasi Hisob palatasi faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5147-sonli *Farmoni*, O‘zbekiston Respublikasi Moliya Vazirining 12.12.2016 yildagi “O‘zbekiston Respublikasi byudjet hisobining standarti (1-sonli bhs) «hisob siyosati»ni tasdiqlash to‘g‘risida”gi 91-sonli *buyrug‘i*.

3-modda. Ushbu Kodeksda qo‘llaniladigan asosiy tushunchalar

Ushbu Kodeksda quyidagi asosiy tushunchalar qo‘llaniladi:

aylanma kassa mablag‘i — moliya yilida O‘zbekiston Respublikasi respublika byudjetining, Qoraqalpog‘iston Respublikasi respublika byudjetining, viloyatlar viloyat byudjetlarining va Toshkent shahri shahar byudjetining, tumanlar va shaharlar byudjetlarining shaxsiy g‘azna hisobvaraqlarida turgan byudjet mablag‘larining yo‘l qo‘yiladigan eng kam miqdori;

Qarang: Mazkur Kodeksning 141-moddasi.

birinchi darajali byudjet mablag‘larini taqsimlovchi — O‘zbekiston Respublikasining respublika byudjetidan qonun bilan belgilangan miqdorda ajratiladigan byudjet mablag‘larini taqsimlovchi yuridik shaxs;

(3-modda O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrda O‘RQ-590-sonli Qonuniga asosan uchinchi xatboshi bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019 y., 03/19/590/4129-son)

byudjetdan ajratiladigan mablag‘lar — O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetidan va davlat maqsadli

jamgʻarmalari byudjetlaridan byudjet tashkilotlari hamda byudjet mablagʻlari oluvchilar uchun nazarda tutiladigan pul mablagʻlari;

byudjet jarayoni — byudjet tizimi byudjetlarini shakllantirish, tuzish, koʻrib chiqish, qabul qilish, tasdiqlash va ijro etish, ularning shakllantirilishini, tuzilishini hamda ijrosini nazorat qilish, byudjet tizimi byudjetlarining ijrosi toʻgʻrisidagi hisobotlarni tayyorlash va tasdiqlash, shuningdek ular oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlar jarayoni;

(3-moddaning beshinchi xatboshisi Oʻzbekiston Respublikasining 2020 yil 17 martdagi OʻRQ-612-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi, 18.03.2020 y., 03/20/612/0326-son)

Qarang: Mazkur Kodeksning 16-moddasi.

byudjet jarayoni ishtirokchilari — davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, davlat moliyaviy nazorat organlari, byudjet tashkilotlari va byudjet mablagʻlari oluvchilar;

Qarang: Mazkur Kodeksning 16-moddasi.

byudjet mablagʻlarini taqsimlovchi — oʻz tasarrufida Oʻzbekiston Respublikasining respublika byudjetidan mablagʻ oladigan tashkilotlarga ega boʻlgan yuridik shaxs, shuningdek Oʻzbekiston Respublikasining respublika byudjetidan moliyalashtiriladigan byudjet tashkiloti yoki byudjet mablagʻlari oluvchi;

Qarang: Mazkur Kodeksning 31 va 88-moddalari.

byudjet sohasidagi vakolatlar — byudjet jarayoni ishtirokchilarining byudjet munosabatlari sohasidagi vakolatlari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 4-bobi (Byudjet sohasidagi vakolatlar).

byudjet ssudasi — qaytarish sharti bilan yuqori turuvchi byudjetdan quyi turuvchi byudjetga, shuningdek davlat maqsadli jamgʻarmalariga, rezident-yuridik shaxsga ajratiladigan pul mablagʻlari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 140 va 159-moddalari.

byudjet soʻrovi — oʻrta muddatli davr uchun byudjetdan ajratiladigan mablagʻlarni olishga boʻlgan ehtiyojni asoslashni nazarda tutuvchi hujjat;

(3-moddaning oʻninchi xatboshisi Oʻzbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrda OʻRQ-590-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi, 10.12.2019 y., 03/19/590/4129-son)

Qarang: Mazkur Kodeksning 85 va 190-moddalari.

byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamgʻarmalari — qonun hujjatlarida nazarda tutilgan manbalar hisobidan byudjet tashkiloti tasarrufiga kelib tushadigan mablagʻlar;

Qarang: Mazkur Kodeksning 44 va 105-moddalari.

byudjet tizimi byudjetlari — Oʻzbekiston Respublikasining Davlat byudjeti, davlat maqsadli jamgʻarmalari byudjetlari va byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamgʻarmalari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 21 — 23-moddalari, II boʻlimi (Byudjet tizimi byudjetlari).

byudjetlararo transfertlar — Oʻzbekiston Respublikasining respublika byudjetidan Qoraqalpogʻiston Respublikasi byudjetiga, viloyatlar va Toshkent shahar mahalliy byudjetlariga, davlat maqsadli jamgʻarmalariga hamda buning aksicha oʻtkaziladigan, shuningdek Qoraqalpogʻiston

Respublikasining respublika byudjetidan, viloyatlarning viloyat byudjetlaridan va Toshkent shahrining shahar byudjetidan tumanlar va shaharlar byudjetlariga hamda buning aksicha o'tkaziladigan mablag'lar;

Qarang: Mazkur Kodeksning 134,139 va 140-moddalari.

vaqtinchalik kassa uzilishi — joriy moliya yilining muayyan davrida byudjet tizimi byudjetlarining xarajatlari daromadlaridan vaqtinchalik oshib ketishi;

vaqtinchalik xarajatlar smetasi — byudjet tashkilotining yoki byudjet mablag'lari oluvchining xarajatlar smetasi tasdiqlanguniga va ro'yxatdan o'tkazilguniga qadar amal qiladigan hujjat bo'lib, unda qonun hujjatlaridagi o'zgartirishlar hisobga olingan holda uning uchun nazarda tutilgan byudjetdan ajratiladigan mablag'lar har oy uchun aks ettiriladi;

Qarang: Mazkur Kodeksning 104-moddasi.

Davlat byudjeti profisiti — muayyan davrda O'zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti daromadlarining uning xarajatlariidan oshib ketishi;

Qarang: Mazkur Kodeksning 151-moddasi.

Davlat byudjeti taqchilligi — muayyan davrda O'zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti xarajatlariining uning daromadlaridan oshib ketishi;

Qarang: Mazkur Kodeksning 24 va 151-moddalari.

davlat moliyaviy nazorati — byudjet to'g'risidagi qonun hujjatlarining ijrosi ustidan nazoratni amalga oshirish maqsadida davlat moliyaviy nazorati ob'yektlarining buxgalteriya, moliya, statistika, bank hujjatlarini va boshqa hujjatlarni o'rganish, tahlil qilish hamda taqqoslash;

(3-moddaning o‘n sakkizinchi xatboshisi O‘zbekiston Respublikasining 2020 yil 17 martdagi O‘RQ-612-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 18.03.2020 y., 03/20/612/0326-son)

davlat moliyaviy nazorati ob’yektlari — O‘zbekiston Respublikasining respublika byudjeti, Qoraqalpog‘iston Respublikasi byudjeti, viloyatlar va Toshkent shahar mahalliy byudjetlari, byudjet mablag‘larini taqsimlovchilar, byudjet tashkilotlari va byudjet mablag‘lari oluvchilar, davlat maqsadli jamg‘armalari, belgilangan tartibda tashkil etilgan boshqa jamg‘armalar va byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamg‘armalari;

(3-modda O‘zbekiston Respublikasining 2020 yil 17 martdagi O‘RQ-612-sonli Qonuniga asosan o‘n to‘qqizinchi xatboshi bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 18.03.2020 y., 03/20/612/0326-son)

davlat tomonidan mablag‘ jalb qilish — aktivlarni jalb etish, bu bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasining qarz oluvchi sifatidagi yoki qarz oluvchi-rezidentlarning kreditlarini (qarzlarini) to‘lashga kafil sifatidagi majburiyatlari yuzaga kelishi;

Qarang: Mazkur Kodeksning 1, 152, 153-moddalari.

davlat xaridlari — byudjet tizimi byudjetlarining mablag‘lari hisobidan amalga oshiriladigan tovarlar (ishlar, xizmatlar) xaridlari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 121-moddasi.

davlat qarzi — O‘zbekiston Respublikasining ichki va tashqi mablag‘larni jalb qilish natijasida vujudga kelgan majburiyatlari;

daromadlar va xarajatlar smetasi — byudjet tashkilotlari byudjetdan tashqari jamg‘armalarining tegishli yil choragi yoki

moliya yili uchun kutilayotgan tushumlari va xarajatlari aks ettiriladigan hujjat;

Qarang: Mazkur Kodeksning 105-moddasi.

donorlar — O‘zbekiston Respublikasiga, O‘zbekiston Respublikasi Hukumatiga, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlariga, faoliyati O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga zid bo‘lmagan yuridik va jismoniy shaxslarga beg‘araz asosda mablag‘lar ajratadigan davlatlar, davlatlarning hukumatlari, xalqaro va chet el hukumat tashkilotlari, chet el fuqarolari, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan ro‘yxatga kiritilgan xalqaro va chet el nohukumat tashkilotlari;

dotasiya — byudjet tizimi byudjetlariga ularning o‘z daromadlari yetishmagan taqdirda daromadlar bilan xarajatlar o‘rtasidagi farqni qoplash uchun qaytarmaslik sharti bilan ajratiladigan pul mablag‘lari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 137-moddasi.

jamlanma xarajatlar smetasi — byudjet mablag‘larini taqsimlovchi tomonidan o‘z tasarrufidagi byudjet tashkilotlarining va byudjet mablag‘lari oluvchilarning xarajatlar smetalari asosida tuziladigan xarajatlar smetasi;

ikkinchi darajali byudjet mablag‘larini taqsimlovchi — O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan birinchi darajali byudjet mablag‘larini taqsimlovchilarga birlashtiriladigan va o‘ziga ajratiladigan byudjet mablag‘larini taqsimlovchi yuridik shaxs;

umumiy fiskal balans — O‘zbekiston Respublikasining konsolidasiyalashgan byudjetini hamda davlat dasturlarini amalga oshirish uchun chetdan jalb qilingan va O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti hisobidan qoplanadigan qarz

mablag‘lari evaziga amalga oshiriladigan xarajatlarni o‘z ichiga olgan jamlanma balans;

(3-modda O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrda O‘RQ-590-sonli Qonuniga asosan yigirma oltinchi va yigirma yettinchi xatboshilar bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019 y., 03/19/590/4129-son)

fiskal tavakkalchiliklar — byudjet jarayoni ishtirokchilari uchun byudjet tizimi byudjetlari mablag‘larini shakllantirish va sarflashda moliyaviy resurslardagi yo‘qotishlarni baholash;

(3-modda O‘zbekiston Respublikasining 2018 yil 24 dekabrda O‘RQ-508-sonli Qonuniga asosan yigirma beshinchi xatboshi bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 25.12.2018 y., 03/18/508/2365-son — 2019 yil 1 yanvardan kuchga kiradi)

moliya yili — birinchi yanvardan o‘ttiz birinchi dekabr kuni oxirigacha bo‘lgan vaqtni o‘z ichiga oluvchi davr;

Qarang: Mazkur Kodeksning 131-moddasi.

moliyaviy majburiyatlar — byudjet tashkilotlarida va byudjet mablag‘lari oluvchilarda ularga pul mablag‘larini o‘tkazish majburiyatini yuklovchi hujjatlar, shu jumladan ijro hujjatlari asosida yuzaga keladigan majburiyatlar;

Qarang: Mazkur Kodeksning 123 va 129-moddalari.

(3-moddaning o‘ttiz ikkinchi xatboshisi O‘zbekiston Respublikasining 2020 yil 17 martda O‘RQ-612-sonli Qonuniga asosan chiqarilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 18.03.2020 y., 03/20/612/0326-son)

subvensiya — muayyan maqsadlarga sarflash sharti bilan yuqori turuvchi byudjetdan quyi turuvchi byudjetga qaytarmaslik sharti bilan ajratiladigan pul mablag‘lari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 135-moddasi.

subsidiya — tovarlar ishlab chiqarish, ishlar bajarish, xizmatlar ko'rsatish va ularni realizasiya qilishni moliyalashtirish yoki birgalikda moliyalashtirish yoxud maqsadli xarajatlarning o'rnini qisman qoplash uchun byudjet tizimi byudjetlari hisobidan yuridik va jismoniy shaxslarga beriladigan pul mablag'lari;

tartibga soluvchi daromadlar — byudjet tizimi byudjetlari o'rtasida ajratmalar normativlari belgilanadigan umumdavlat soliqlari va boshqa majburiy to'lovlar, shuningdek soliq bo'lmagan to'lovlar. Soliq bo'lmagan to'lovlarga byudjet tizimi byudjetlariga kelib tushadigan soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar bo'lmagan to'lovlar kiradi;

Qarang: Mazkur Kodeks 118-moddasining birinchi qismi.

xarajatlar moddasi — byudjet tizimi byudjetlari xarajatlarning iqtisodiy yo'nalishi va to'lovlarning aniq turlari bo'yicha belgilovchi byudjet tasnifining bir qismi;

xarajatlar smetasi — byudjet tashkiloti yoki byudjet mablag'lari oluvchi tomonidan moliya yili uchun tuziladigan va tasdiqlanadigan, uning uchun nazarda tutilgan byudjetdan ajratiladigan mablag'lar xarajatlar moddalari bo'yicha aks ettiriladigan hujjat;

Qarang: Mazkur modda birinchi qismining yigirmanchi va yigirma to'rtinchi xatboshilari, mazkur Kodeksning 185-moddasi.

shtat jadvali — doimiy xodimlar lavozimlari va bo'sh o'rinlar nomlarining soni va lavozim maoshlarining miqdorlari ko'rsatilgan ro'yxatni o'z ichiga oladigan, byudjet tashkiloti tomonidan tuziladigan hujjat;

shaxsiy g'azna hisobvaraqlari — O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining axborot tizimida ochiladigan,

byudjet tizimi byudjetlari ijrosi bilan bog‘liq operatsiyalarni aks ettirish uchun mo‘ljallangan tahliliy hisob registrarlari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 113 — 115-moddalari.

yuridik majburiyatlar — tuzilgan shartnomalar, shuningdek tegishli davlat hokimiyati va boshqaruv organlarining qarorlari asosida byudjet tashkilotlarida va byudjetdan mablag‘ oluvchilarda yuzaga keladigan majburiyatlar;

Qarang: Mazkur Kodeksning 122-moddasi.

o‘tkazib beriladigan daromadlar — tegishli ma‘muriy-hududiy birlikda shakllanadigan va yuqori turuvchi byudjetga o‘tkaziladigan, ular qayerda shakllangan bo‘lsa, keyinchalik o‘sha ma‘muriy-hududiy birlik byudjetiga o‘tkazib beriladigan daromadlar;

Qarang: Mazkur Kodeksning 136-moddasi.

O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti (Davlat byudjeti) — davlatning davlat vazifalari va funksiyalarini moliyaviy jihatdan ta‘minlash uchun mo‘ljallangan markazlashtirilgan pul jamg‘armasi;

g‘aznachilik bo‘linmalari — O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi G‘aznachiligi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri bo‘yicha G‘aznachilik boshqarmalari, tumanlar va shaharlar bo‘yicha G‘aznachilik bo‘linmalari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 176-moddasi.

g‘aznachilik memorial orderi — mablag‘larni bir shaxsiy g‘azna hisobvarag‘idan boshqa shaxsiy g‘azna hisobvarag‘iga o‘tkazish uchun foydalaniladigan to‘lov hujjati;

hududiy byudjet mablag‘larini taqsimlovchi — o‘z tasarrufida Qoraqalpog‘iston Respublikasi respublika byudjetidan, viloyatlar viloyat byudjetlaridan, Toshkent shahri shahar byudjetidan, tumanlar va shaharlar byudjetlaridan mablag‘ oluvchi tashkilotlarga ega bo‘lgan yuridik shaxs, shuningdek Qoraqalpog‘iston Respublikasi respublika byudjetidan, viloyatlar viloyat byudjetlaridan va Toshkent shahri shahar byudjetidan, tumanlar va shaharlar byudjetlaridan moliyalashtiriladigan byudjet tashkiloti yoki byudjet mablag‘lari oluvchi;

(3-modda O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrda O‘RQ-590-sonli Qonuniga asosan qirq to‘rtinchi xatboshi bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019 y., 03/19/590/4129-son)

hududiy moliya organlari — Qoraqalpog‘iston Respublikasining Moliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklarining moliya boshqarmalari, tumanlar va shaharlar hokimliklarining moliya bo‘limlari;

Qarang: Mazkur Kodeksning 30-moddasi.

o‘rta muddatli davr uchun fiskal strategiya — o‘rta muddatli davr uchun soliq va byudjet siyosatining asosiy yo‘nalishlarini belgilovchi hujjat.

(3-modda O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrda O‘RQ-590-sonli Qonuniga asosan qirq oltinchi xatboshi bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019 y., 03/19/590/4129-son)

4-modda. Byudjet tashkiloti

Davlat funksiyalarini amalga oshirish uchun belgilangan tartibda davlat hokimiyati organlarining qaroriga ko‘ra tashkil etilgan, Davlat byudjeti mablag‘lari hisobidan saqlab turiladigan notijorat tashkilot byudjet tashkilotidir.

Byudjet tashkilotlarini moliyalashtirish shartlari va ularning byudjet hisobini yuritish tartibi byudjet to'g'risidagi qonun hujjatlari bilan belgilanadi.

Qarang: sud amaliyoti.

Qarang: Mazkur Kodeksning 60, 81 va 106-moddalari.

5-modda. Byudjet mablag'lari oluvchi

Davlat byudjetidan va davlat maqsadli jamg'armalari byudjetlaridan mablag'lar oladigan yuridik yoki jismoniy shaxs byudjet mablag'lari oluvchidir.

Byudjet mablag'lari oluvchi byudjet tashkiloti maqomiga ega bo'la olmaydi.

Byudjet mablag'lari oluvchini Davlat byudjeti va davlat maqsadli jamg'armalari byudjetlari mablag'lari hisobidan moliyalashtirish shartlari byudjet to'g'risidagi qonun hujjatlari bilan belgilanadi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 32, 102, 116 va 163-moddalari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 03.09.1999 yildagi "Byudjet tashkilotlarini mablag' bilan ta'minlash tartibini takomillashtirish to'g'risida"gi 414-sonli qarori.